

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/111/2024
Identifikačné číslo spisu:	1415211555
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2026
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1415211555.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: Členovia pozemkového spoločenstva, v zmysle § 16 ods. 2 zákona č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločenstvách, zastúpení pozemkovým spoločenstvom: Lesné pozemkové spoločenstvo v Záhorskej Bystrici, Bratislava - Záhorská Bystrica, Čsl. Tankistov 134, IČO: 30 781 035 zastúpení: JUDr. Margita Medveczká, advokátka, Bratislava, Drotárska cesta 68, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej konajú LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Banská Bystrica, Námestie SNP 8, IČO: 36 038 351 zastúpený: JUDr. Eva Hrinková, advokátka, Bratislava, Hečkova 18, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 18C/296/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 6. decembra 2023 sp. zn. 15Co/234/2018-514, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 6. decembra 2023 sp. zn. 15Co/234/2018-514 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. (Pôvodne) Okresný súd Bratislava IV rozsudkom zo dňa 23. mája 2018 č.k. 18C/296/2015-285, zamietol žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (výrok I.) a o trovách konania rozhodol tak, že úspešný žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

1.1. Žalobca sa žalobou, v znení jej úpravy na pojednávaní dňa 23. mája 2018 domáhal, aby súd určil, že fyzické osoby bližšie špecifikované v žalobe ako členovia Lesného pozemkového spoločenstva v Záhorskej Bystrici (ďalej aj ako „Spoločenstvo“) sú v podieloch bližšie špecifikovaných v žalobe vlastníckymi nehnuteľnosťami zapísaných v katastri nehnuteľností Okresného úradu v Bratislave, odbor katastrálny pre okres Bratislava IV, obec: N.-m. č. R. N. na LV č. XXXX (predtým LV č. XXXX) ako parcela registra „E“, parcela č. 7006/2 - lesné pozemky o výmere 132.562 m² a nehnuteľnosťami zapísaných v katastri nehnuteľností Okresného úradu v Bratislave, odbor katastrálny pre okres Bratislava IV, obec: N.-m. č. R. N. na LV č. XXXX ako parcela registra „E“, parcela č. 7010/3 - lesné pozemky o výmere 2.368 m² (ďalej len „pozemky/nehnuteľnosti“). Žalobu odôvodnil tým, že žalovaný je zapísaný v katastri nehnuteľností vedenom Okresným úradom v Bratislave, odbor katastrálny pre okres Bratislava

IV, obec N. - m. č. R. N. na LV č. XXXX ako vlastník nehnuteľností - lesného pozemku registra „C“ s parcelným č. 3212/5, s poznámkou, že hodnovernosť údajov vlastníckeho práva k predmetnému pozemku bola spochybnená duplicitou vlastníctva k pozemku registra „E“ s parcelným č. 7006/2, zapísaného na LV č. XXXX (XXXX) a lesného pozemku registra „C“ s parcelným č. 3212/39, s poznámkou, že hodnovernosť údajov vlastníckeho práva k predmetnému pozemku bola spochybnená duplicitou vlastníctva k pozemku registra „E“ s parcelným č. 7010/3, zapísaného na LV č. XXXX. Žalobca má za to, že nie žalovaný, ale členovia žalobcu ako spoluvlastníci sú vlastníkami uvedených pozemkov a nie je ani zrejmé, akým spôsobom došlo k zaevidovaniu vlastníctva žalovaného. Členovia žalobcu boli ako spoluvlastníci predmetných lesných pozemkov zapísaní v evidencii nehnuteľností na základe Notárskej zápisnice N 44/93 Nz 42/93, zo dňa 9. apríla 1993 a Notárskej zápisnice N 8/94 Nz 8/94, zo dňa 10. januára 1994, ktorých obsahom je osvedčenie, že členovia žalobcu sú spoluvlastníkmi predmetných pozemkov. Tieto získali ich právni predchodcovia kúpou od grófa U. G., kúpnopredajnou zmluvou zo dňa 16. januára 1942 s tým, že nebol vykonaný pozemnoknižný zápis. Podkladmi pre vydanie uvedeného osvedčenia bolo potvrdenie advokáta W. A. T. o zaplatení kúpnej ceny za pozemky zo dňa 4. septembra 1934, 4. októbra 1934, 10. januára 1933, 12. septembra 1934 a 16. októbra 1937, vyjadrenie Miestneho úradu v Záhorskej Bystrici o tom, že Lesná spoločnosť L. a spol. mala v katastri obce R. N. v lokalite T. vo vlastníctve les o výmere cca 40 ha a čestné prehlásenie dvoch svedkov o držbe pozemkov právnymi predchodcami účastníkov. Navyše už v geometrickom pláne a výkaze plôch č. 191/37 z roku 1937, vyhotovenom L. V. D., úradne oprávneným civilným inžinierom - zememeračom v B., v tzv. snáške č. 14, je evidovaný ako majiteľ parciel č. 7006/2, 7010/3, 7010/7, 7011/3 a 7315 Družstvo L. (právny predchodca žalobcu). Lesné spoločenstvo L. a spol. vlastnilo les o výmere 41,5 ha a tento aj v nasledujúcich rokoch riadne obhospodarovalo až do založenia bývalého Jednotného roľníckeho družstva (ďalej aj „JRD“) v Záhorskej Bystrici v roku 1957, kedy svoj lesný majetok odovzdalo do hospodárenia tomuto JRD. V roku 1958 bolo Lesné spoločenstvo L. a spol. zrušené podľa § 1 písm. a) zákona č. 2/1958 Sb. n. SNR o úprave pomerov a obhospodarovaní spoločne užívaných lesov bývalých urbáristov, komposesorátov a podobných útvarov (ďalej aj „zákon č. 2/1958 Sb. n. SNR“) a Rada Okresného národného výboru vzhľadom na to rozhodnutím č. 7308/58 zo dňa 29. mája 1958, rozhodla o odovzdaní jeho lesných pozemkov o výmere 39.700 ha do obhospodarovania Krajskej správe lesov podľa § 2 ods. 1 zákona č. 2/1958 Sb. n. SNR. Týmto však nezaniklo vlastnícke právo členov Spoločenstva k predmetným lesným pozemkom, ktorí sa až do roku 1958 o pozemky riadne starali, užívali ich, vykonávali ťažbu a predaj dreva, za čo odvádzali príslušné dane a poplatky. Svedčia o tom výmery z rokov 1953, 1954, tzv. Soznanie k dôchodkovej dani družstiev na rok 1955 a 1956, Priama hospodárska zmluva o výkupe dreva z roku 1957 medzi Lesnou spoločnosťou L. a spol. a Lesným závädom Bratislava. V roku 1988 bola medzi Obvodným národným výborom Bratislava IV ako odovzdávajúcou organizáciou a Západoslovenskými štátnymi lesmi Bratislava ako preberajúcou organizáciou uzatvorená Hospodárska zmluva č. P-2681/1988-153, na základe ktorej bola prevedená správa majetku - nehnuteľností špecifikovaných v zmluve. Nedošlo však a ani nemohlo dôjsť k prevodu vlastníckeho práva, nakoľko ich vlastníkom boli vždy členovia bývalého Družstva L. a spol., resp. ich právni nástupcovia a nie Obvodný národný výbor. Navyše osoba, ktorá túto zmluvu podpísala, nemala na to oprávnenie. Žalovaný nenadobudol pozemky od vlastníka, t.j. od členov žalobcu, preto sa nemohol stať ich vlastníkom.

1.2. Žalovaný uviedol, že Záborovým zákonom č. 215/1919 Zb. prešla pôda do vlastníctva štátu de iure. Ustanovenie § 6 Záborového zákona zabezpečilo pôvodným vlastníkom na zabranej (vyvlastnenej) pôde hospodárenie až do jej faktického prevzatia štátom. Z kúpnej zmluvy uzatvorenej s L. G. ako predávajúcim, ktorú predložil žalobca, explicitne vyplýva, že platnosť prevodu je podmienená schválením v zmysle § 7 Záborového zákona. Vyžaduje sa úradný súhlas na scudzenie zabraného majetku, a nemá bez neho pre štát právne následky, resp. vyžadujú tieto právne konania povolenie vtedajších pozemkových úradov a bez nich sú neplatné. Navyše kúpnu zmluvu nemohlo dôjsť k nadobudnutiu vlastníckeho práva bez zápisu v pozemkovej knihe, ktorý mal konštitutívne účinky pri prechode vlastníctva k nehnuteľnostiam pred 1. januárom 1954, kedy platilo uhorské obyčajové právo. Na zápise pozemkovoknižnej vložky č. 26 je zaevidovaný zápis o konfiškácii uvedených pozemkov podľa nariadenia SNR č. 104/1945 Zb. o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa v znení nariadenia SNR č. 64/1946 Zb., a tieto pozemky boli predmetom konfiškácie ich reálnemu pôvodnému vlastníkovi - grófovi G..

Dôkazy, ktoré v konaní predložil žalobca na preukázanie vlastníctva jeho členov považuje žalovaný za irelevantné, nakoľko preukazujú len to, že právni predchodcovia členov žalobcu tieto lesné pozemky užívali. Uviedol tiež, že predložený geometrický plán nebol nikdy premietnutý do pozemkovoknižnej mapy ani do PKV č. XX. Z predloženej Hospodárskej zmluvy je zrejmé, že sa jednalo o prevod správy národného majetku, a teda majetku štátu preberajúcej organizácii - Záposlovenské štátne lesy Bratislava, ako právnenú predchodcovi aktuálneho správcu sporných pozemkov, a teda sporné pozemky boli majetkom štátu, a preto aj sú majetkom štátu. Ďalej poukázal na to, že predmetom predloženej kúpnej zmluvy nie sú pozemky, ktorých určenie vlastníctva je predmetom tohto konania. Zároveň uviedol, že členovia žalobcu nenadobudli predmetné pozemky ani titulom vydržania, keďže mali vedomosť o tom, že ich držba daných nehnuteľností nebola v poriadku, resp. ich vlastníctvo nebolo v súlade so zákonom. Právni predchodcovia členov žalobcu tiež neboli dobromyseľní v tom, že im vlastnícke právo k pozemkom patrí, keďže nemali právny titul nadobudnutia. Na základe absolútne neplatného právneho úkonu nemôže dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva, nemožno preto uvažovať o ochrane vlastníckeho práva hoc i dobromyseľného nadobúdateľa. Žalobca nepreukázal titul, na základe ktorého právni predchodcovia členov žalobcu nadobudli pozemky do vlastníctva, ani to, že by členovia žalobcu a ich právni predchodcovia boli dobromyseľní v tom, že im vlastnícke právo patrí. Predovšetkým nepreukázal riadny vstup do držby. Samotné dlhodobé užívanie pozemku nie je pre dobromyseľnosť postačujúce.

1.3. Súd s poukazaním na § 16 ods. 2 zákona č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločenstvách považoval žalobcu, ako pozemkové spoločenstvo konajúce za podielových spoločníkov spoločnej veci vo veci určenia sporného vlastníckeho práva k spoločnej veci, za aktívne vecne legitimovaného v konaní. Dospel k záveru, že v danom prípade je naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva daný (§ 137 písm. c) CSP), keďže vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam svedčí podľa záznamov z katastra nehnuteľností v prospech členov žalobcu aj v prospech žalovaného. Súd konštatoval, že k zápisu vlastníckeho práva právnych predchodcov členov žalobcu k sporným nehnuteľnostiam do pozemkovej knihy nikdy nedošlo, čo nebolo v konaní sporné. Zároveň v konaní nebola preukázaná ani existencia právneho titulu, na základe ktorého mali právni predchodcovia členov žalobcu sporné nehnuteľnosti nadobudnúť do vlastníctva.

1.4. Žalobca tvrdil, že právni predchodcovia členov žalobcu uzatvorili dňa 16. 01. 1942 kúpnu zmluvu, na základe ktorej užívali predmetné nehnuteľnosti ako vlastníci. Súd mal preukázané, že právni predchodcovia členov žalobcu (Lesná spoločnosť L. a spol.) lesné pozemky v R. N. užívali a hospodárili na nich, čo vyplýva z väčšiny písomných dokumentov predložených žalobcom, pričom toto v konaní ani nebolo sporné. Zo žiadnych listín však nevyplýva, ktorých pozemkov a parciel sa užívanie týka (okrem uvedenia, že ide o územie v R. N., keďže nie sú uvedené parcely a pri väčšine z nich ani výmera). Nie je možné určiť, že ide o zaplatenie kúpnej ceny za sporné pozemky z potvrdení kúpnej ceny W. A. T., splnomocneným grófom G. ako pôvodným vlastníkom pozemkov, keď je uvedené, že od Š. L. obdržal kúpnu cenu z parcely č. 6989, č. 6990, čiastka parcely č. 7006 a č. 7011; na niektorých sa uvádza, že ide o záležitosť odpredaja T. dvora. Súd v tejto súvislosti uviedol, že zaplatenie kúpnej ceny neznamená bez ďalšieho preukázanie nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemkom a Š. L. okrem členstva v Lesnej spoločnosti L.G. a spol., bol aj predsedom Spolku bývalých urbarialistov v Záhorskej Bystrici, ktorý podľa žalobcom predloženej kúpnopredajnej zmluvy zo 16. januára 1942 odkúpil od grófa G. lesy v R. N., pod podmienkou schválenia v zmysle § 7 zák. č. 215/1919 Zb. (zvolenie pozemkového úradu), pričom kupujúca strana vstúpila do výmery 328 kat. jutár v roku 1934 a do výmery 80 kat. jutár v roku 1937, teda niekoľko rokov pred uzatvorením kúpnej zmluvy. Z predložených listín nepriamo vyplýva, že platením dohodnutej sumy sa budúci kupujúci „púšťajú do držby a úžitku“ pozemkov v R. N..

1.5. Pokiaľ žalobca preukazoval svoje vlastnícke práva aj tým, že štátne orgány akceptovali vlastnícke právo Lesného spoločenstva L. a spol., keď mu boli podľa zákona č. 2/1958 Zb. SNR odobraté pozemky v R. N.L. zapísané v pozemkovej knihe kat. úz. R. N. vo vložke č. XX, parcely č. 7006, č. 7011, č. 7319, č. 1010/1 vo výmere 39,70 ha, ktoré malo spoločenstvo v držbe a užívaní a na základe uvedeného rozhodnutia im bola následne určená náhrada v palivovom dreve, súd uviedol, že podľa čl. 2 smernice č. 44/1958 Ú. v. sa na vykonanie vyššie uvedeného zákona vychádza najmä zo zápisu v pozemkových knihách a zoznamov lesospravujúcich príspevkov, a nakoľko údaje o vlastníctve Lesného spoločenstva L. a spol. nie sú uvedené v pozemkovej knihe vo vložke č. 26, išlo zrejme o údaje získané

zo zoznamov lesospravujúcich príspevkov. Navyše nejde o parcely špecifikované v rozhodnutí. Preto súd nepovažoval za preukázané vlastníctvo výmermi kvót palivového dreva, ani ťažobným výmerom. To, že štátne orgány, možno v omyle vychádzajúc z držby a užívania pozemkov Lesného spoločenstva L. a spol. v R. N., konali s ním v tom čase ako s vlastníkom, nepreukazuje bez ďalšieho (právny titul, zápis v pozemkovej knihe) vlastnícke právo k sporným pozemkom. Zároveň z rozhodnutí nie je zrejmé, o aké konkrétne pozemky sa jedná, keďže nie sú v predložených dokumentoch dostatočne špecifikované. Z uvedeného dôvodu potom bez existencie právneho titulu vlastníctvo neosvedčujú ani ďalšie listinné dôkazy (výmer o určení príspevku na kalendárny rok 1954, soznanie k dôchodkovej dani, ani priama hospodárska zmluva o výkupe dreva), pričom z uvedených listín nie je ani zrejmé, ktorej konkrétnej nehnuteľnosti sa predložené listiny týkajú.

1.6. Pokiaľ žalobca namietal, že Hospodárska zmluva o prevode majetku štátu zo dňa 21. januára 1989 nie je platným právnym úkonom, keďže L.. Z. nemal oprávnenie na uzavretie zmluvy, súd uviedol, že k prevodu správy národného majetku došlo v súlade s § 2 ods. 1 vyhlášky Federálneho ministerstva financií č. 86/1977 Zb. o dočasnej správe národného majetku a v zmysle povinnosti vyplývajúcej z § 3 ods. 1 vyhlášky a tento dôkaz by nebol spôsobilý privodiť rozhodnutie v prospech žalobcu, keď by sa ním malo spochybniť vlastníctvo žalovaného, čo nie je predmetom tohto konania.

1.7. Za jediný doklad osvedčujúci možné budúce usporiadanie pozemkov, svedčiaci v prospech vlastníctva členov žalobcu je geometrický plán V. D., ktorý však bez platného právneho titulu je len podkladom na prípadné budúce uzavretie kúpnej zmluvy, nie je právne záväzný (je technickým podkladom právnych úkonov podľa § 67 zákona č. 162/1995 Z.z.), pričom si ho môže dať okrem vlastníka vyhotoviť aj iná osoba (najčastejšie budúci kupec).

1.8. Súd preto vyvodil záver, že ani jednotlivito, ale ani vo vzájomnej súvislosti predložené dôkazy nepreukazujú jednoznačným a nepochybným spôsobom vlastnícke právo členov žalobcu ku konkrétnym sporným pozemkom, súd preto žalobu o určenie vlastníckeho práva členov žalobcu k týmto pozemkom zamietol. Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú držbu a užívanie nehnuteľností v R. N. právnymi predchodcami členov žalobcu, pričom toto oprávnenie môže mať aj iná osoba ako vlastník. Aj keď by preukázateľne išlo o sporné pozemky, samotná držba by bez ďalšieho nepreukazovala nadobudnutie vlastníckeho práva k nim. Žalobca navyše ani nepreukázal existenciu akéhokoľvek právneho titulu (aj prípadne neplatného), ktorým by právni predchodcovia členov žalobcu získali (alebo sa aspoň o tom domnievali) vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, preto sporné pozemky nenadobudli ani vydržaním, keď neboli dobromyseľní spolu s ich právnymi predchodcami v tom, že im právo patrí. Sami právni predchodcovia členov žalobcu si boli vedomí, že nie sú vlastníkmí, čo má súd preukázané aj prehlásením právnych predchodcov členov žalobcu zo 16. januára 1939, v ktorom žiadajú, aby im bol pridelený les o výmere 70 katastrálnych jutár, ktorý prebrali do spoločného užívania, daný do vlastníctva, a aby v tomto zmysle bola čím skôr uzatvorená zmluva. Absenciu kúpnej zmluvy potvrdzuje aj Správa o splnení dohody na veľkostatku Stupava, v ktorej je uvedené, že Š. L. a spol. v R. N., 70 katastrálnych jutár, cena 85.000 Kč, plocha je v úžitku kupujúcich, zmluva nie je predložená. To isté vyplýva aj z úradného záznamu zo dňa 22. 10. 1941, v ktorom je v bode 2. pri Lesnom spoločenstve L. a spol. v R. N. uvedené, že boli dané do držby a užívania, na rozdiel od iných pozemkov v bode 1. úradného záznamu, kde pozemky v užívaní iných spoločenstiev boli aj prevedené a kúpnopredajné zmluvy boli definitívne schválené.

1.9. Súd ďalej konštatoval, že členovia žalobcu pri zápise vlastníka do evidencie nehnuteľností postupovali podľa zákona č. 293/2012 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam (správne má byť č. 293/1992 Zb.), pričom v notárskej zápisnici N 44/93 Nz 42/93, v bode 3. osvedčenia sa čestné prehlásenie dvoch svedkov týkalo len preukázania držby sporných pozemkov, a nie spôsobu získania nehnuteľností, čo nevyvracia výsledky vykonaného dokazovania a nepotvrdzuje tvrdenie žalobcu, že ich získali do vlastníctva na základe právneho titulu (kúpou).

1.10. Súd sa nezaoberal námietkou žalobcu, že žalovaný nepreukázal vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam v konaní, nakoľko predmetom konania nebolo spochybniť vlastnícke právo žalovaného a aj v prípade úspešného spochybnenia uvedené neznačí vlastnícke právo žalobcu. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 v spojení § 262 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo 6. decembra 2023 sp. zn. 15Co/234/2018-514 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. zmenil tak, že určil vlastníkov

nehnuteľností (špecifikovaných vo výroku rozhodnutia) a vo výroku II. zmenil tak, že všetkým žalobcom spoločne a nerozdielne priznal nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %. Všetkým žalobcom spoločne a nerozdielne priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd preskúmal vec na pojednávaní, na ktorom zopakoval dokazovanie a doplnil ho. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania vyvodil nesprávne skutkové závery a následne vec nesprávne právne posúdil.

2.1. Odvolací súd mal za to, že žalobcami sú Členovia pozemkového spoločenstva, v zmysle § 16 ods. 2 zákona č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločenstvách, zastúpení pozemkovým spoločenstvom Lesné pozemkové spoločenstvo v Záhorskej Bystrici, ustálil aktuálny stav členov pozemkového spoločenstva a uznesením zo dňa 22. 11. 2023 č.k. 15Co/234/2018-495, rozhodol, že v konaní pokračuje s dedičmi členov pozemkového spoločenstva, ktorí v priebehu odvolacieho konania zomreli.

2.2. Z výpisov z listov vlastníctva č. XXXX a č. XXXX pre okres Bratislava IV, obec N.-m.č. R. N., k.ú. R. N., mal odvolací súd preukázanú duplicitu vlastníctva na základe notárskej zápisnice Nz 42/93, Nz 8/94, v znení notárskej zápisnice N 8/94 Nz 8/94 a Hospodárskej zmluvy č. P-2681/1988-153. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX pre okres Bratislava IV, obec N.-m.č. R. N., k.ú. R. N. mal odvolací súd za preukázané, že sporné pozemky sú vedené na uvedenom liste vlastníctva a ako vlastník je uvedená Slovenská republika-Lesý Slovenskej republiky, š.p. Žalobcovia tvrdili, že vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam nadobudli ich právni predchodcovia, t.j. Lesné pozemkové spoločenstvo L. a spol. na základe kúpno predajnej zmluvy zo 16. januára 1942, pričom nebol vykonaný pozemnoknižný zápis. Samotná kúpno predajná zmluva však nebola predložená. Zakladajúcimi členmi družstva boli: Š. O. a manželka, M. O. a manželka, Š. O.Ý. a manželka, W.. M. G. a manželka, V. R. ml., M. U. a manželka, Š. L. a manželka, Z. A.. Nebolo sporné, že predmetné nehnuteľnosti boli vedené v pozemnoknižnej vložke č. XX, vytvorené geometrickým plánom č. 191/1937 V. D., uvedené ako nový stav v prospech Družstvo L. a spol. v snáške č. 14 (časť nehnuteľností nesúca označenie parciel č. 7006/2-les vo výmere 13 ha 33 á 71 m², č. 7010/3-les vo výmere 21 á 29 m², č. 7010/7-les vo výmere 11 á 04 m², č. 7011/3-les vo výmere 26 ha 36 á 64 m², č. 7315-roľa vo výmere 98 á 80 m², spolu 41 ha 01 á 48 m²), v časti pôvodný stav ako výlučné vlastníctvo grófa Ľ. G., veľkostatkára v Z.). Odvolací súd mal preukázané, že Lesné pozemkové spoločenstvo L. a spol. od roku 1933 užívalo časť nehnuteľností vo vlastníctve grófa Ľ. G. vedených v pozemnoknižnej vložke č. XX pre katastrálne územie R. N., tieto mali záujem získať do svojho vlastníctva a za týmto účelom aj splácali kúpnu cenu v rokoch 1933 až 1937, viď bod 17.6. až 17.10 (dňa 4. septembra 1934, 4. októbra 1934 / T. dvor 13.000 Kč /, 10. januára 1933, 12. septembra 1934 / T. dvor 10.000 Kč / a posledná splátka dňa 16. októbra 1937), dňa 16. októbra 1937 im nehnuteľnosti aj boli odovzdané do vlastníctva a užívania ako to vyplýva z potvrdenia advokáta W.. A. T. (bod 17.10.). Zákonom č. 2/1958 Sb. n. SNR družstvo zaniklo a jeho vlastníctvo prešlo do podielového spoluvlastníctva jeho členov (Š. L., V. R., M. U., Š. O., M. O., M.. M. G. a Z. A.). Z listu Ministerstva zeméďelství zo dňa 10. júla 1937, VEC: Veľkostatek Stupava vyplýva, že družstvo založené právnyimi predchodcami žalovaných bolo označené za kupca veľkostatku, pričom nehnuteľnosť ešte nebola označená parcelnými číslami podľa pozemkovej knihy, lesné diely a ich rozdelenie spracoval a zakreslil F. H., úradne autorizovaný civilný geometer a Družstvu L. a spol. patrili diely č. 42, 43, 44, v lokalite T. dvor (bod 17.25.). Aj záznam zo dňa 8. októbra 1937 v kancelárii W.. A. T. v Bratislave v záležitosti odovzdania do držby a úžitku lesa z revíru R. N., za prítomnosti L.. V. D., potvrdzuje uvedenie do vlastníctva, užívania a držby. Odvoláva sa na dáta poskytnuté geometrom L.. V. D..

2.3. Odvolací súd uzavrel, že členovia družstva L. a spol. sa o dané nehnuteľnosti fyzicky starali, hospodárili na nich, od roku 1933 ich mali v oprávnenej držbe a od roku 1937 aj v presvedčení, že sú ich vlastníckmi; nikdy im neboli vyňaté z fyzickej moci (do nadobudnutia účinnosti zákona č. 2/1958 Sb. n. SNR, kedy nehnuteľnosti označené ako parcely č. 7006/2-les vo výmere 13 ha 33 á 71 m², č. 7010/3-les vo výmere 21 á 29 m², č. 7010/7-les vo výmere 11 á 04 m², č. 7011/3-les vo výmere 26 ha 36 á 64 m², č. 7315-roľa vo výmere 98 á 80 m², odovzdalo Družstvo L. a spol. R. N. Krajskej správe lesov rozhodnutím Odboru poľnohospodárstva a lesného hospodárstva Rady Okresného národného výboru Bratislava-okolie v Bratislave zo dňa 29. mája 1958, č. 7308/58, následne náhradu v dreve po dobu 10 rokov poberali členovia zrušeného Družstva L. a spol.). Na vlastníctvo k daným nehnuteľnostiam si nik nerobil nárok od roku 1937 do roku 1942 (do vzniku Lesného spoločenstva Lamač, resp. do 2. septembra 1943, kedy bola uzavretá kúpna zmluva, od ktorej Lesné spoločenstvo

Lamač odvíjalo vlastnícke právo k sporným pozemkom, čo bolo predmetom konania tunajšieho súdu pod sp. zn. 15Co/252/2017), gróf Ľ. G. nespochybňoval vlastníctvo Družstva L. a spol., a neboli ani len tvrdené, a už vôbec nie preukázané také skutočnosti, ktoré by vlastníctvo, oprávnenú držbu, spochybňovali, vylučovali; žeby spôsobom dovoleným obyčajovým právom (do 31. decembra 1950) a od 1. januára 1951 Občianskym zákonníkom Družstvo L. a spol., jeho členovia, boli pozbavení vlastníctva, oprávnenej, dobromyseľnej, držby. Kúpnu zmluvu o nadobudnutí daných nehnuteľností do vlastníctva Družstva L. a spol. žalobcovia nepredložili, nepredložili vkladné povolenie, neboli zapísaní do pozemnoknižnej vložky č. XX. Pokiaľ k otázke vlastníctva bolo namietané, že nebolo zapísané do pozemkovej knihy, pričom platil intabulačný princíp, odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na obyčajové právo platné do 31. 12. 1950 (Nástin súkromného práva platného na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi; § 31 písm. a), § 18 ods. 1, § 17 ods. 1 a § 20 ods. 2), podľa ktorého právo vlastníctva nehnuteľnosti bez vpisu do pozemkovej knihy, aj proti vlastníkovi vpísanému do pozemkovej knihy, nadobudne ten, kto nehnuteľnosť za 32 rokov ako svoju pokojne mal v držbe. Teda má vo svojej držbe, vo svojom mene, nerušene, nie je obmyselný (obmyselný bol ten, kto od začiatku svojej držby vedel, že nehnuteľnosť nadobudol bezprávne). Vydržacia doba uplynúvšia u predchodcu v držbe, počítala sa aj k dobru nástupcu v držbe. Odvolací súd mal preukázané, že právni predchodcovia žalobcov v súlade s vyššie citovanými ustanoveniami žiadali o pozemnoknižné prevedenie vlastníckeho práva listom zo dňa 15. 12. 1945 s tým, že nehnuteľnosti im odovzdal vlastník gróf Ľ. G. do vlastníctva a do úžitku po zaplatení poslednej splátky v roku 1937. W. A. T. (dňa 9. novembra 1946) pozval dotknuté subjekty (bez presného označenia) na rokovanie o dokončení právnych vzťahov. Hoci nie je preukázaný výsledok tohto rokovania a osobitne, žeby vzťah k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom tohto sporu, boli riešené inak ako v roku 1937, dobromyseľnosť nadobudnutia vlastníctva, užívania, daných nehnuteľností Družstvom L. a spol. nespochybňoval ani W. A. T., zástupca grófa Ľ.H. G.. Nespochybňoval ho ani Štátny pozemkový úrad v Bratislave počas druhej svetovej vojny, keď určil „nového“ vlastníka daných nehnuteľností, po predchádzajúcom zrušení rozhodnutí rozhodujúcich pre dovtedajšie nadobudnutie vlastníctva a užívania, ani Okresný súd v Bratislave v exekučnom konaní v roku 1944 (Nc VIII 20/44), a ako bolo preukázané v konaní tunajšieho súdu sp. zn. 15Co/252/2017, ani Lesné spoločenstvo Lamač, ktoré malo byť právnym nástupcom (bolo určené za právneho nástupcu), o. i., aj Družstva L. a spol. R. N.. Nespochybňovali to ani štátne orgány po druhej svetovej vojne (Okresný národný výbor Bratislava-okolie v Bratislave, Krajská správa lesov Bratislava, Správa lesného hospodárstva v Bratislave, Krajský národný výbor, Lesný závod Bratislava).

2.4. Dobromyseľnosť užívania, nadobudnutia, označených nehnuteľností Družstvom L. a spol., resp. jeho členmi, mohla byť spochybnená v roku 1942 po vzniku Lesného spoločenstva Lamač, po uzavretí kúpnej zmluvy dňa 2. septembra 1943, po následnej výzve v roku 1944 Štátneho pozemkového úradu a Okresného súdu Bratislava na odovzdanie nehnuteľností Lesnému spoločenstvu Lamač v dôsledku exekučného konania vedeného na Okresnom súde Bratislava pod sp. zn. Nc VIII 20/44. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu, vysloveného v konaní tunajšieho súdu sp. zn. 15Co/252/2017, dobromyseľnosť bola obnovená s účinkami ex tunc v dôsledku dekrétu prezidenta republiky č. 5/1945 Sb. a jeho vykonávacích predpisov (zákon č. 128/1946 Sb., vyhláška č. 19/1947 Ú.I.). Po roku 1945 (najskôr do roku 1990) už dobromyseľná nerušená držba pokračovala. Vlastníci (členovia) ju po zrušení družstva L. a spol. zákonom č. 2/1958 Sb. nestratili, keď len odovzdali nehnuteľnosti do užívania krajskej správe lesov.

2.5. Čo sa týka vydržania, odvolací súd uviedol, že Družstvo L. a spol. R. N. a jeho siedmi členovia od 16. 10. 1937, kedy zaplatili poslednú splátku kúpnej ceny a kedy im boli nehnuteľnosti odovzdané do úžitku a vlastníctva, tieto užívali pokojne, nerušene, s vedomím nadobudnutia nehnuteľností podľa práva (neboli obmyselní) a za účelom ich zapísania do pozemkovej knihy ako vlastníkov vykonávali úkony (žiadali o uzavretie kúpnej zmluvy). Uviedol, že za určitých podmienok vzhľadom na Nástin súkromného práva platného na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi bolo možné nadobudnúť vlastníctvo. Výsledky vykonaného dokazovania pre to, že sa tak nestalo, odôvodňujú len roky II. svetovej vojny. Podľa obyčajového práva preto uplynutím vydržacej doby právni predchodcovia žalobcov by nadobudli vlastnícke právo k označeným nehnuteľnostiam dňa 16. 10. 1969 (16. 10. 1937 + 32 rokov). Podľa starého občianskeho zákonníka z roku 1950 bola vydržacia doba 10 rokov, ten nadobudol účinnosť od 1. januára 1951, preto vydržacia doba začala plynúť 1. januára 1951 a uplynula 1. januára 1961, kedy uviedol, že aj v prípade, ak by aj vydržacia doba neuplynula dňa 1. januára 1961 (pred nadobudnutím

účinnosti zákona č. 40/1964 Zb.), potom žalobcovia, ich právni predchodcovia, nadobudli vlastnícke právo k označeným nehnuteľnostiam dňa 1. apríla 1984 (1. apríla 1983 + jeden rok). Najneskôr v uvedený deň by sa tak stali žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia, podieloví spoluvlastníci nehnuteľností vyčlenených z majetku grófa E.P. G. vedeného pre katastrálne územie R. N. v pozemknoknižnej vložke č. XX geometrickým (polohopisným) plánom L. V. D. č. 191/1937 ako parcely č. 7006/2, č. 7010/3 (okrem ďalších, ktoré nie sú predmetom tohto konania). Podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností na základe vydržania sa stali už 1. januára 1961.

2.6. K námietke, že pozemky boli predmetom konfiškácie odvolací súd uviedol, že v konaní nebol predložený žiadny dôkaz svedčiaci o tom, že sporné pozemky boli predmetom konfiškácie, dokazovanie vykonané v konaní pred odvolacím súdom toto tvrdenie vyvracia. V konaní sp. zn. 15Co/252/2017, v ktorom sa žalobcovia Lesné spoločenstvo majiteľov urbáru a lesnej spoločnosti Bratislava-Lamač, p.s. a jeho jednotliví členovia domáhali voči žalovaným (v tomto konaní v postavení žalobcov) určenia, že žalovaní nie sú oprávnené zapísané ako podieloví spoluvlastníci, okrem iného, aj nehnuteľností, ktoré sú predmetom tohto konania ako aj určenia, že žalobcovia sa najneskôr ku dňu 1. januára 1951 stali vlastníkmi dotknutých nehnuteľností. V uvedenom konaní nebolo preukázané, že sporné pozemky boli predmetom konfiškácie na základe nariadenia SNR č. 104/1945 Zb. Zároveň odvolací súd poukazuje na to, že tvrdenie odvolateľov v odvolaní, podľa ktorého pozemky, ktoré sú uvedené v prílohách Hospodárskej zmluvy o prevode správy národného majetku č. P-2681/1988-153, boli v rámci uplatnených reštitučných nárokov vydané Obvodným úradom Bratislava IV novým majiteľom, medziiným aj družstvu O., družstvu N. a Spolku bývalých urbáristov, ktoré sú súčasťou žalobcu, nebolo žalovaným žiadnym spôsobom spochybnené, resp. rozporované. Odvolací súd dodal, že v Hospodárskej zmluve č. P-2681/1988- 153 parcela č. 7010/3, ktorá je predmetom sporu, nie je uvedená, z čoho vyplýva záver, že žalovaný nemohol nadobudnúť vlastníctvo k parcele č. 7010/3 na základe uvedenej hospodárskej zmluvy. Odvolatelia ďalej v odvolaní poukázali na to, že pôvodná parcela č. 7010 bola Geometrickým plánom č. 191/37 rozdelená na 7 dielov, ktoré boli v rámci reštitúcií vydané vlastníkom - pôvodne urbárom, družstvám, dnes pozemkovým spoločenstvám, ktorých právni predchodcovia si tieto nehnuteľnosti kúpili od grófa G., zároveň uviedli, že parcela č. 7010/1 bola vydaná, spolu s ďalšími parcelami, členom bývalého Roľníckeho lesného družstva O., ktoré je súčasťou žalobcu (Dohoda o vydaní č. 3459/150-2004) a parcela č. 7010/2 bola vydaná, spolu s ďalšími parcelami, členom Lesného spoločenstva v Lamači, a to Rozhodnutím Okresného úradu Bratislava IV č. 175/99- 0/JO1 C 976/92/PÚ-Bc-2 z 11. februára 1999. Uvedené tvrdenia odvolateľov žalovaný nerozporoval. Aj z uvedeného, podľa názoru odvolacieho súdu, vyplýva jednoznačný záver, že ani v prípade žalovaných nehnuteľností sa nemôže jednať o konfiškáciu. Podľa záveru odvolacieho súdu žalovaný v konaní neprodukoval žiadne dôkazy, ktorými by spochybnil vlastníctvo právnych predchodcov žalobcov a ani dôkazy, ktorými by preukázal, že vlastníctvo sporných nehnuteľností prešlo na štát, kedy sa tak malo stať, akým spôsobom, resp. na akom právnom základe. Hospodárska zmluva č. P-2681/1988-153, uzatvorená v roku 1988 medzi Obvodným národným výborom Bratislava IV ako odovzdávajúcou organizáciou a Západoslovenskými štátnymi lesmi Bratislava ako preberajúcou organizáciou, na základe ktorej bol žalovaný zapísaný ako vlastník sporných nehnuteľností (s výnimkou parcely č. 7010/3, ktorá nie je uvedená v prílohe hospodárskej zmluvy) je zmluvou o prevode správy štátneho majetku, ktorou došlo k zmene správcu štátneho majetku, nie je titulom svedčiacim o nadobudnutí vlastníctva sporných nehnuteľností. O trovách prvostupňového konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 396 ods. 2 CSP a trovách odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Žalovaný voči predmetnému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie (ďalej aj „dovolateľ“). Jeho prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 CSP. V súvislosti s namietanou vadou § 420 písm. f) CSP tvrdil, že ide o prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu vzhľadom na fakt, že zákon č. 215/1919 Sb. o zabraní veľkého majetku pozemkového bol prijatý na účely prechodu majetku uvedeného v § 2 tohto zákona na Československú republiku a priamo účinnosťou tohto zákona (dňom vyhlásenia 16. apríla 1919) prešlo vlastníctvo takéhoto majetku na Československú republiku. Zákon tým obmedzil pôvodným vlastníkom voľné disponovanie s pôdou a vyhradil štátu právo tento majetok vyvlastniť a prideliť. Z uvedeného vyplýva, že gróf so svojím majetkom nemohol svojvoľne disponovať bez súhlasu Štátneho pozemkového úradu so zmluvou. Vzhľadom na uvedené nie je možný záver

odvolacieho súdu, keď ustálil, že žalobcovia sporné nehnuteľnosti dobromyseľne držali a užívali ako svoje vlastné, pričom uvádza, že vlastníctvo k týmto nehnuteľnostiam vzniklo vydržaním. V súvislosti s prípustnosťou dovolania podľa § 421 CSP žiadal vyriešiť právnu otázku: „či mohol predávajúci (gróf G.) platne previesť nehnuteľnosti tak, aby mohlo dôjsť k vzniku vlastníckeho práva a či následne mohlo dôjsť k vzniku vlastníckeho práva vydržaním.“

4. Žalobca vo vyjadrení žiadal dovolanie zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné a dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 ods. 1 a 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

9. Podľa obsahu dovolania (§ 124 CSP) žalovaný namietal arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, keď sa nevysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami a rozhodol v rozpore so zákonom č. 215/1991 Zb.

10. Citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP v spojení s § 431 CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, keď miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, predvídateľnosť rozhodnutia, zachovanie rovnosti strán v konaní, relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, ako aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu

spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. Arbitrárnosť môže mať v rozhodnutiach rôznu podobu. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o arbitrárne rozhodnutie ide najmä vtedy, ak je svojvoľné. Môže tiež ísť o extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo môže ísť o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný excés. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020).

14. Z obsahu rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že mal preukázané, že právni predchodcovia členov žalobcu (Lesná spoločnosť L. a spol.) lesné pozemky v R. N. užívali a hospodárili na nich, pričom zo žiadnych listín nevyplýva, ktorých pozemkov a parciel sa užívanie týka (okrem uvedenia, že ide o územie v R. N., keďže nie sú uvedené parcely a pri väčšine z nich ani výmera). Zároveň nie je možné určiť, že bola zaplatená kúpna cena za sporné pozemky, pokiaľ žalobcovia poukazujú na potvrdenie kúpnej ceny W. A. T., splnomocneným grófom G. ako pôvodným vlastníkom pozemkov, keď je na ňom uvedené, že od Š.H. L. obdržal kúpnu cenu z parcely č. 6989, č. 6990, čiastka parcely č. 7006 a č. 7011; na niektorých sa uvádza, že ide o záležitosť odpredaja T. dvora. Súd v tejto súvislosti uviedol, že zaplatenie kúpnej ceny neznamena bez ďalšieho preukázanie nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemkom. Š. L. okrem členstva v Lesnej spoločnosti L. a spol. bol podľa kúpnej zmluvy zo 16. januára 1942, z ktorej žalobcovia vyvodzujú vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam predsedom Spolku bývalých urbarialistov v Záhorskej Bystrici, ktorý podľa kúpnej zmluvy od grófa G. kúpil lesy v R. N., pod podmienkou schválenia v zmysle § 7 zák. č. 215/1919 Zb. (zvolenie pozemkového úradu), pričom kupujúca strana vstúpila do výmery 328 kat. jutár v roku 1934 a do výmery 80 kat. jutár v roku 1937, teda niekoľko rokov pred uzatvorením kúpnej zmluvy. Súd uviedol, že z predložených listín nepriamo vyplýva, že platením dohodnutej sumy sa budúci kupujúci „púšťajú do držby a užívajú“ pozemkov v R. N.. Pokiaľ žalobca preukazoval svoje vlastnícke práva aj tým, že štátne orgány akceptovali vlastnícke právo Lesného spoločenstva L. a spol., keď mu boli podľa zákona č. 2/1958 Zb. SNR odobraté pozemky v R. N. zapísané v pozemkovej knihe kat. úz. R. N. vo vložke č. XX, parcely č. 7006, č. 7011, č. 7319, č. 1010/1 vo výmere 39,70 ha, ktoré malo spoločenstvo v držbe a užívaní a na základe uvedeného rozhodnutia im bola následne určená náhrada v palivovom dreve, súd poukázal na čl. 2 smernice č. 44/1958 Ú. v. a to, že keď neboli právni predchodcovia zapísaní v pozemkovej knihe, štátne orgány v omyle vychádzajúc z držby a užívania pozemkov Lesného spoločenstva L. a spol. v R. N.,

konali s ním v tom čase ako s vlastníkom, čo nepreukazuje bez ďalšieho (právny titul, zápis v pozemkovej knihe) vlastnícke právo k sporným pozemkom. Zároveň z rozhodnutí nie je zrejmé, o aké konkrétne pozemky sa jedná, keďže nie sú v predložených dokumentoch dostatočne špecifikované. Súd mal tak preukázanú držbu a užívanie nehnuteľností v R. N. právnymi predchodcami členov žalobcu, pričom uviedol, že aj keby išlo o sporné pozemky, samotná držba ani zaplatenie kúpnej ceny bez ďalšieho nepreukazuje nadobudnutie vlastníckeho práva k nim. Žalobca nepreukázal existenciu akéhokoľvek právneho titulu (aj prípadne neplatného), ktorým by právni predchodcovia členov žalobcu získali (alebo sa aspoň o tom domnievali), preto sporné pozemky nenadobudli ani vydržaním, lebo neboli dobromyseľní spolu s ich právnymi predchodcami v tom, že im právo patrí. Sami právni predchodcovia členov žalobcu si boli vedomí, že nie sú vlastními, keď z prehlásenia právnych predchodcov členov žalobcu zo 16. januára 1939 žiadajú, aby im bol pridelený les o výmere 70 katastrálnych jutár, ktorý prebrali do spoločného užívania, daný do vlastníctva, a aby v tomto zmysle bola čím skôr uzatvorená zmluva. Vyplyva to aj z úradného záznamu zo dňa 22. 10. 1941, v ktorom je v bode 2. pri Lesnom spoločenstve L. a spol. v R. N. uvedené, že boli dané do držby a užívania, na rozdiel od iných pozemkov v bode 1. úradného záznamu, kde pozemky v užívaní iných spoločenstiev boli aj prevedené a kúpnopredajné zmluvy boli definitívne schválené. V notárskej zápisnici N 44/93 Nz 42/93 sa čestné prehlásenie dvoch svedkov týkalo len preukázania držby sporných pozemkov, a nie spôsobu získania nehnuteľností, čo nepotvrďuje tvrdenie žalobcu, že ich získali do vlastníctva na základe právneho titulu (kúpou).

14.1. Odvolací súd vychádzal z toho, že aj keď nebolo preukázané, že právni predchodcovia uzavreli s grófom kúpnu zmluvu, pričom Lesné pozemkové spoločenstvo L. a spol. od roku 1933 užívalo časť nehnuteľností vo vlastníctve grófa Ľ. G. vedených v pozemnoknižnej vložke č. XX pre katastrálne územie R. N., tieto mali záujem získať do svojho vlastníctva a za týmto účelom aj splácali kúpnu cenu v rokoch 1933 až 1937, viď bod 17.6. až 17.10. (dňa 4. septembra 1934, 4. októbra 1934 / T. dvor 13.000 Kč /, 10. januára 1933, 12. septembra 1934 / T. dvor 10.000 Kč / a posledná splátka dňa 16. októbra 1937), dňa 16. októbra 1937 im nehnuteľnosti aj boli odovzdané do vlastníctva a užívania ako to vyplyva z potvrdenia advokáta W.. A. T. (bod 17.10.). Družstvo L. a spol. mal byť označený za kupca veľkostatku, vyplyvajúc z listu Ministerstva zemédelství zo dňa 10. júla 1937, pričom mu patrili diely č. 42, 43, 44, v lokalite T. dvor (bod 17.25.). Aj záznam zo dňa 8. októbra 1937 v kancelárii W.. A. T. v Bratislave v záležitosti odovzdania do držby a úžitku lesa z revíru R.C. N. potvrdzuje podľa súdu uvedenie do vlastníctva, užívania a držby. Súd mal za to, že na vlastníctvo k daným nehnuteľnostiam si nik nerobil nárok od roku 1937 do roku 1942 (do vzniku Lesného spoločenstva Lamač, resp. do 2. septembra 1943, kedy bola uzavretá kúpna zmluva, od ktorej Lesné spoločenstvo Lamač odvíjalo vlastnícke právo k sporným pozemkom, čo bolo predmetom konania tunajšieho súdu pod sp. zn. 15Co/252/2017), gróf Ľ. G. nespochybňoval vlastníctvo Družstva L. a spol., a neboli ani len tvrdené, a už vôbec nie preukázané také skutočnosti, ktoré by vlastníctvo, oprávnenú držbu, spochybňovali, vylučovali; žeby spôsobom dovoleným obyčajovým právom (do 31. decembra 1950) a od 1. januára 1951 Občianskym zákonníkom Družstvo L. a spol., jeho členovia, boli pozbavení vlastníctva, oprávnenej, dobromyseľnej, držby. Nespochybňoval ho ani Štátny pozemkový úrad v Bratislave počas druhej svetovej vojny, keď určil „nového“ vlastníka daných nehnuteľností, po predchádzajúcom zrušení rozhodnutí rozhodujúcich pre dovtedajšie nadobudnutie vlastníctva a užívania, ani Okresný súd v Bratislave v exekučnom konaní v roku 1944 (Nc VIII 20/44), a ako bolo preukázané v konaní tunajšieho súdu sp. zn. 15Co/252/2017, ani Lesné spoločenstvo Lamač, ktoré malo byť právnym nástupcom (bolo určené za právneho nástupcu), o. i., aj Družstva L. a spol. R. N.. Nespochybňovali to ani štátne orgány po druhej svetovej vojne (Okresný národný výbor Bratislava-okolie v Bratislave, Krajská správa lesov Bratislava, Správa lesného hospodárstva v Bratislave, Krajský národný výbor, Lesný závod Bratislava). Kúpnu zmluvu o nadobudnutí daných nehnuteľností do vlastníctva Družstva L. a spol. žalobcovia nepredložili, nepredložili vkladné povolenie, neboli zapísaní do pozemnoknižnej vložky č. 26. V súvislosti s intabulačným princípom odvolací súd súd poukázal na obyčajové právo platné do 31. 12. 1950 (Nástin súkromného práva platného na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi; § 31 písm. a), § 18 ods. 1, § 17 ods. 1 a § 20 ods. 2), podľa ktorého právo vlastníctva nehnuteľnosti bez vpisu do pozemkovej knihy, aj proti vlastníkovi vpísanému do pozemkovej knihy, nadobudne ten, kto nehnuteľnosť za 32 rokov ako svoju pokojne mal v držbe. Odvolací súd mal preto za to, že Družstvo L. a spol. R. N. a jeho siedmi členovia od 16. 10. 1937, kedy zaplatili poslednú splátku kúpnej ceny a kedy im boli nehnuteľnosti odovzdané do

úžitku a vlastníctva, tieto užívali pokojne, nerušene, s vedomím nadobudnutia nehnuteľností podľa práva (neboli obmyseľní) a za účelom ich zapísania do pozemkovej knihy ako vlastníkov vykonávali úkony (žiadali o uzavretie kúpnej zmluvy). Výsledky vykonaného dokazovania pre to, že sa tak nestalo podľa súdu odôvodňujú len roky II. svetovej vojny. Podľa obyčajového práva uplynutím vydržacej doby dobromyseľní právni predchodcovia žalobcov by nadobudli vlastnícke právo k označeným nehnuteľnostiam dňa 16. 10. 1969 (16. 10. 1937 + 32 rokov). Podľa starého občianskeho zákonníka z roku 1950 bola vydržacia doba 10 rokov, ten nadobudol účinnosť od 1. januára 1951, preto vydržacia doba začala plynúť 1. januára 1951 a uplynula podľa súdu 1. januára 1961. Podľa súdu žalovaný neprodukoval žiadne dôkazy, ktorými by spochybnil vlastníctvo právnych predchodcov žalobcov a ani dôkazy, ktorými by preukázal, že vlastníctvo sporných nehnuteľností prešlo na štát, kedy sa tak malo stať, akým spôsobom, resp. na akom právnom základe. Hospodárska zmluva č. P-2681/1988-153, uzatvorená v roku 1988 medzi Obvodným národným výborom Bratislava IV ako odovzdávajúcou organizáciou a Západoslovenskými štátnymi lesmi Bratislava ako preberajúcou organizáciou, na základe ktorej bol žalovaný zapísaný ako vlastník sporných nehnuteľností (s výnimkou parcely č. 7010/3, ktorá nie je uvedená v prílohe hospodárskej zmluvy) je zmluvou o prevode správy štátneho majetku, ktorou došlo k zmene správcu štátneho majetku, nie je titulom svedčiacim o nadobudnutí vlastníctva sporných nehnuteľností.

15. V posudzovanom prípade obsah spisu dáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd dospel k záveru, že Družstvo L. a spol. R. N. a jeho siedmi členovia od 16. 10. 1937, kedy zaplatili poslednú splátku kúpnej ceny a kedy im boli nehnuteľnosti odovzdané do úžitku a vlastníctva, tieto užívali pokojne, nerušene, s vedomím nadobudnutia nehnuteľností podľa práva (neboli obmyseľní) a za účelom ich zapísania do pozemkovej knihy ako vlastníkov vykonávali úkony (žiadali o uzavretie kúpnej zmluvy, čo odvolací súd uviedol, že sa tak nestalo len z dôvodu začatia II. svetovej vojny). Z uvedeného odvolací súd aj bez preukázania vzniku právneho titulu (kúpnej zmluvy) vyvodil oprávnenosť ich držby a dobrej viery, že sú vlastníckymi predmetných nehnuteľností. Takýto záver však nie je dostatočne odôvodnený. Odvolací súd vyvodil existenciu vlastníckeho práva bez toho, aby bolo preukázané, že existoval formálny právny titul. Z rozhodnutia však nie je zrejmé, ako súd rozlišuje držbu (faktické ovládanie veci) a dobromyseľnú držbu právnych predchodcov žalobcov (vnútorné presvedčenie, že som vlastník), a to vzhľadom na rozhodnutie súdu prvej inštancie a žalovaným uplatnené námietky v odvolacom konaní. V tomto smere sa nevysporiadal s tým, či právny predchodca žalobcov mohol byť pri zachovaní náležitej opatrnosti dobromyseľný, keď už v roku 1937 platil Záborový zákon č. 215/1919 Zb., ktorý v § 7 vyžadoval pri nakladaní so zabraným majetkom súhlas štátu a napriek tomu odvolací súd právneho predchodcu žalobcu považoval za vlastníka len na základe zaplatenia splátok kúpnej ceny. A to najmä v kontexte na žalobcom predloženú kúpnu zmluvu zo dňa 16. januára 1942, ktorú za Spolok bývalých urbaralistov v Záhorskej Bystrici ako kupujúci podpísal jeho predseda Štefan L. (člen Družstva L. a spol.), na základe ktorej odkúpil od grófa G. lesy v R. N. práve pod podmienkou schválenia v zmysle § 7 zák. č. 215/1919 Zb. Tiež vzhľadom na skutočnosť, že po vojne s W. T. dňa 9. novembra 1946 len „rokovali o usporiadaní“ namiesto toho, aby podali návrh na vklad. Rovnako sa tento záver javí zmätočný, keď súd prvej inštancie poukázal na to, že právni predchodcovia členov žalobcu prehlásením zo 16. januára 1939, t.j. pred začatím II. svetovej vojny žiadajú, aby im bol pridelený les o výmere 70 katastrálnych jutár, ktorý prebrali do spoločného užívania, daný do vlastníctva, a aby v tomto zmysle bola čím skôr uzatvorená zmluva. Ďalej nie je dostatočne vysvetlené a javí sa zmätočné, na základe čoho súd dospel k záveru, že kúpna cena za sporné parcely bola zaplatená. Z potvrdení Dr. Pavla Fábryho o zaplatení kúpnej ceny v rokoch 1933 až 1937 (viď bod 17.6. až 17.10. odôvodnenia) je uvedené, že od Š. L. obdržal kúpnu cenu z parcely č. 6989, č. 6990, čiastka parcely č. 7006 a č. 7011; na niektorých sa uvádza, že ide o záležitosť odpredaja T. dvora. Odvolací súd v tejto súvislosti podotkol, že právnenému predchodcovi žalobcu patrili diely č. XX, XX, XX, v lokalite T. dvor (bod 17.25.). Preto nie je jasné, v akom rozsahu a za aké konkrétne pozemky bolo zaplatené a či ide aj o pozemky, ktoré sú predmetom žaloby. Vzhľadom na uvedené sa mal odvolací súd vysporiadať aj so záverom súdu prvej inštancie, že zaplatenie kúpnej ceny ani samotná držba nehnuteľností (keď z predložených listín vyplýva, že sa budúci kupujúci „púšťajú do držby a úžitku“ pozemkov v R. N.) neznamena nadobudnutie vlastníckeho práva k pozemkom a nemohli preto sporné nehnuteľnosti vydržať

bez preukázania uzavretia kúpnej zmluvy. Tiež so záverom súdu prvej inštancie, že ak aj štátne orgány konali s právnym predchodcom žalobcu v tom čase ako s vlastníkom, nepreukazuje to bez ďalšieho (právný titul, zápis v pozemkovej knihe) vlastnícke právo k sporným pozemkom (súd prvej inštancie v tejto súvislosti uviedol, že štátne orgány pri vykonávaní zákona č. 2/1958 Zb. SNR pri odoberaní pozemkov v R. N. štátne orgány postupom podľa čl. 2 smernice č. 44/1958 Ú. v. v omyle vychádzali z držby a užívania pozemkov Lesného spolčenstva L. a spol. v R.C. N.). Odôvodnenie odvolacieho súdu, že nového vlastníka, pričom grófa označujú ako bývalého vlastníka, nespochybnil žiaden zo štátnych orgánov v rokoch 1942 až 1944, sa preto tiež javí nedostatočné.

16. Možno teda konštatovať, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je arbitrárne, čo zakladá procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

17. Dovolanie žalovaného za takejto situácie bolo nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f) CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), keď odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP, pre ktorú bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, dovolací súd sa v ďalšom už nezaoberal žalovaným namietanou prípustnosťou dovolania podľa § 421 CSP. Najvyšší súd postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017).

18. Najvyšší súd vzhľadom na vyslovené závery v súlade s § 449 ods. 1 CSP a § 450 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.